

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

28. De usura, quid sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

Tertio, aliquis secretò rapuit aliqua, & fertur excommunicatio in eos, qui non reuelant tale furtum, tunc, si secretum & occultum est, nec ipse tenetur se prodere, sed tantum curare, ut res reddatur domino; nec alij in casu, quo ipse id curare non potest, ipsum manifestare: nam esset contra ius naturæ. Non omnium tamen, aut cuius infamia processit, reuelandum est; si vero sit occultum, non est reuelandum.

De vsura, quid sit.

CAPVT XXVIII.

Post restitutionem, nunc de vsura agere oportet, cum ipsa ad restitutionem obliget; ac primum, quid ipsa sit, constituere. Videtur autem nobis sic posse definiti: *vsura est lucrum rei pecunia aestimabilis, ratione mutui principaliter proueniens.*

In cuius declarationem aduertendum est, quinque necessaria esse ad vsuram.

Primo, necessarium est, ut interueniat mutuum. Differt autem mutuum à commodato: nam in commodato non transfertur dominium rei, sed datur vsus tantum rei, ut res eadem postea reddatur; at in mutuo dominium rei transfertur, nec eadem in specie redditur. Vbi igitur commodatum est, nec mutuum intercedit, non est vsura.

Secundò, opus est, ut intercedat lucrum aliquod ipsius mutuantis, ultra sortem. Et attende, lucrum dici, cum quis habet, seu acquirit, quod aliàs suum non erat. Vnde, si acciderit aliquid in mutuo ultra sortem accipere, quòd tamen aliàs ipsius mutuantis erat, vsura non est: v. g. si mutues mille aureos alicui, & det tibi decem millia, quæ aliàs tibi debebar, & non debet soluere, non est vsura: non enim est lucrum, cum tua sint illa; secus, si peteres ante tempus debitum illa soluendi: tunc enim lucrū est. Rursus, si mutues alicui, ut non noceat tibi in his, in quibus secundum iustitiam aliàs tenebatur non nocere, non est vsura; quia tuum ius acquiris, & hoc pacto ad redimendam vexationem mutuare non est vsura, cum non sit vere lucrum.

Tertium; istud lucrum debet esse rei aestimabilis pecunia, si enim non aestimatur pecunia, non est vsura; ut si mutues alicui, ut tibi sit amicus, non est vsura, quia amicitia non solet vendi,

endi, aut pecunia aestimari: secus, si dares ut tibi remittere
satisfactionem iniuriæ à te illatæ, usura hæc esset: nam talis
iniuria pecunia aestimabilis est, & pecunia sæpius satisfactio
ipsa fit.

Quartum, opus est, ut illud lucrum proveniat ratione ipsi
mutui; cum enim ob aliam causam datur, non est usura, & sic
excusatur ab usura, qui ratione damni emergētis, vel lucri ces-
santis aliquid accipit in mutuo ultra sortem, de quo pōst dice-
mus.

Quintum, opus est, ut principaliter ob mutuum tale lucrum
proveniat: si enim nō principaliter ob id provenit, nō est usura.
Et sic excusatur ab usura, qui mutuat alicui, qui omninō li-
berè & spontè ex gratitudine aliquid ultra sortem dat: si verè
ita sit, nullaque obligatio intercedat, sed absoluta animi gra-
titudine, non est usura accipere, quia nō ob mutuum principa-
liter provenit, sed ob gratitudinem alterius. Sunt igitur præ-
dicta quinque ad usuram necessaria, & in prædicta definitio-
ne omnia apertè continentur. Usura autem peccatum est
mortale, & oppositum asserere, est hæreticum. Ita habetur de
usur. cap. quia, &c. super eod. Dicitur autem apud Latinos usura,
quasi lucrum quoddam; & scenus, quasi foetus apud Græcos
dicitur *τοκος*, quasi partus, & apud Hebræos *שכר*, quasi mor-
sus, unde Deuter. 23. vbi dicitur, *non feneraberis ad usuram*, dicitur,
morsu non mordebis, unde Chrysostom. super Matthæ.
comparat morsu aspidis, qui primò delectationem infert, &
somnia, pōst, mortem comparat; sic etiam qui ad usuras ac-
cipit, sibi bona conferri purat, postea verò cambijs, & recambijs
omnia sua consumpta dolet, & se in inopiam redactum
plorat. Hæc igitur dicta sunt, quantum ad definitionem, & no-
men usuræ.

Quotuplex usura sit, & de mentali.

CAPVT XXIX.

Huius usuræ tres sunt species. Quædam enim est menta-
lis, quædam exterior explicita, quædam exterior im-
plicita, seu palliata. Usura mentalis est, cum quis mu-
tuat hæc intentione, ut ex mutuo aliquod lucrum ultra sortem
accipiat; tamen talem intentionem nullo modo exterius mani-

festat